

2. Путин В. В. Выступление на встрече с членами Правительства, руководством ФС и членами Президиума Государственного совета. – М., 2005.
3. Дресвянников В. А. Построение системы управления знаниями на предприятии: Учебник / Ред. В.А.Дресвянников. – М.: КНОРУС, 2006.
4. Куделин А. Е. Философия предпринимательства: монография. – Н. Новгород: ННГУ, 2004.
5. Капица С.П., Курдюмов С.П., Малинецкий Г.Г. Синергетика и прогнозы будущего. – М.: Едиториал УРСС, 2003.
6. Концепция комплексного социально-экономического развития города Тольятти: Утверждена решением городской Думы № 493 от 07.04.1999 г.
7. Концепция Стратегии социально-экономического развития регионов Российской Федерации: Утверждена Министерством регионального развития Российской Федерации.
8. Овсяников В. П. Культурология: Учеб. пособие. – Тольятти: Изд-во ТГАС, 2005.
9. Приоритетные направлений развития образовательной системы Российской Федерации.
10. Проблемы инновационно-инвестиционной деятельности в России: сборник материалов российской научно-практической конференции / Ред. Л. С. Валинурова. - Уфа: РИО БАГСУ, 2006. – 334 с.
11. Стратегия социально-экономического развития Самарской области на период до 2020 года: Утверждена постановлением Правительства Самарской области от 9.10.2006. №129.

Надійшла 27.11.2009

УДК 661.115.8 (091)

Т. М. ПАНЕВНИК
ІФНТУНГ
Н. К. БОЛГАРОВА
НУБіП України

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ В АПК

Розглянуто теоретичні аспекти розвитку кооперативних формувань в історичному контексті. Проведено аналіз соціально-економічних умов становлення і розвитку кооперативів в різних країнах як важливого фактора забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. Визначено тенденції та запропоновано заходи щодо перспективного розвитку кооперативних процесів в АПК України.

The theoretical aspects of development of the co-operative formings are considered in a historical context. The analysis of socio-economic terms of becoming and development of cooperative stores is conducted in different countries, as an important factor of providing of competitiveness of national economy. Tendencies are certain and measures are offered on perspective development of co-operative processes in APK of Ukraine.

Ключові слова: аграрні відносини, кооперація, види кооперації.

Мета дослідження. Розглянути теоретичні аспекти розвитку кооперації в історичному контексті та провести аналіз соціально-економічних умов її становлення та розвитку. Визначити тенденції розвитку кооперативних процесів в АПК України.

Виклад матеріалу. Ринкова трансформація економічної системи породжує низку проблем теоретичного і прикладного характеру, які потребують наукового осмислення та раціонального практичного вирішення. Серед цих проблем особливого значення набуває утвердження ринкових відносин в аграрному секторі економіки України, що визначається його роллю у забезпеченні стабільності функціонування економічної системи в цілому. Процес структурних змін в аграрних відносинах, революційних зрушень у системі різноманітних форм власності на землю, потребують подальшого поглибленого дослідження та теоретичного обґрунтування особливостей розвитку кооперації економіці України.

За роки свого існування кооперація пройшла складний шлях розвитку як в теоретичному плані, так і практиці господарювання.

Теоретичною та методологічною основою дослідження з питань розвитку кооперації є праці вітчизняних та зарубіжних вчених. Суттєвий вклад в розробку наукових основ розвитку сільськогосподарської кооперації внесли вчені: А.А. Ніконов, І.Н. Буздалов, В.В. Зіновчук, В.А. Пулім, М.В. Левицький. Відроджуючи наукові досягнення О.В. Чайнова, С.І. Прокоповича, П.П. Маслова, М.І. Туган-Барановського та інших вчених ХХ ст., спираючись на класичні принципи кооперації і розвиваючи їх відповідно до сучасних умов, вони обґрунтували концептуальні підходи та напрямки її розвитку, поступово відстоюють шляхи її відродження в сільському господарстві.

М.І.Туган-Барановський зазначав, що кооперація – це таке господарське підприємство кількох добровільно об'єднаних осіб, яке має на меті не одержання найбільшого баришу на вкладений капітал, а збільшення завдяки спільному веденню господарства трудових доходів його членів або скорочення витрат останніх [7, с.21].

Розглядаючи історію кооперації, А.В.Чаянов зазначає, що вона має вестися як вертикально, так і горизонтально, але основним напрямом її розвитку в сільському господарстві є вертикальний. Горизонтальна кооперація – це внутрішньогалузеве кооперування підприємств, одної або декількох підгалузей із забезпеченням поглиблення спеціалізації окремих ланцюгів єдиного технологічного процесу, зниженням витрат виробництва, зростанням його ефективності та підвищенням якості продукції [8, с. 70].

А.А. Ніконов [5] з відмітив, що тільки кооперація володіє здатністю поєднувати два початки: власність виробника, яка дає йому свободу вибору, та великі розміри виробництва, що мають економічну вагу на ринку. Вітчизняний економіст – теоретик і практик М.В.Левицький - в кооперації вбачав докорінне поліпшення умов життя дрібних виробників в Україні, спасіння їх від розорення, негативних явищ, соціальних контрастів, притаманних соціалістичній системі господарювання [4].

Зародження кооперації пов'язано з положеннями Р. Оуена, який ґрунтував свої ідеї на духовній єдності працівників. В своїй утопічній моделі ідеального суспільного устрою, Р.Оуен зазначає необхідність організації кооперованої праці на засадах суспільної власності, рівність у правах і обов'язках. Визначаючи кооперовані общини як первинні клітинки нового суспільного устрою, англійський утопіст стверджував: "...і общини будуть організовані як єдина сім'я, кожен член якої об'єднується з іншим в сприянні один одному настільки, наскільки дозволяють його знання, а самі общини будуть подібним же чином пов'язані між собою". У 30-і роки він очолював кооперативний рух в Англії [3]. Ці ідеї дещо адаптовані до господарської діяльності, були підхоплені у 1844 р. англійськими ткачами з м.Рочделя, які створили перший кооператив – споживче товариство.

Міжнародний та вітчизняний досвід функціонування сільськогосподарського виробництва підтверджує, що кооперація – найефективніша форма об'єднання товаровиробників і переробників, що сприяє не тільки розвитку виробництва, а й забезпечує захист соціальних й економічних інтересів сільських працівників. Необхідність розширення сільської кооперації та інтеграції сьогодні пояснюється рядом особливостей: зміною форм власності, виробничих і земельних відносин на селі, системи управління господарською діяльністю в аграрному секторі.

Терміном „кооперація” визначається особлива форма організації виробництва, як підприємства, добровільного об'єднання декількох суб'єктів господарювання для досягнення загальної господарської мети. Розвиток кооперації збігається з початком формування товарообігу. Найактивніше кооперативний рух формується за капіталістичного способу виробництва, виступаючи як певна альтернатива у вирішенні проблем виживання і підйому виробництва на селі.

В Україні історія кооперативного руху має багаторічний досвід. Перший кооператив з'явився на Херсонщині ще у 1894 році. Провідниками кооперації стали кредитні установи, створювані власне сільськогосподарськими товаровиробниками. Така необхідність виникла через неможливість дрібних на той час фермерських господарств витримувати тиск великого капіталу, а, отже, банківські кредити для них були недоступними. Становлення і розвиток кооперативних організацій із середини позаминулого сторіччя в більшості країн посідали одне з провідних місць у національній економіці. Нині кооперація вийшла за національні межі, набула міжнародного характеру, досягла високого ступеня розвитку в країнах Європи. В розвитку кооперації виділяють декілька етапів (табл. 1).

Сільськогосподарська кооперація в світі почала активно розвиватися наприкінці XIX століття. Поступово відбувалося укрупнення та диверсифікація кооперативної діяльності, яка охоплювала всі галузі агропромислового виробництва. Отже, посилення концентрації виробництва та капіталу, впровадження досягнень науково-технічного прогресу сформуvalи сучасну модель кооперативного руху.

Кооперація сприяла розвитку багатьох країнах світу, особливо Німеччини, Швеції, Данії, Голландії, Ірландії, Італії, Австрії, Швейцарії, США, Японії. У Норвегії, Фінляндії, Швеції, Японії кооперативами охоплено 100% фермерських господарств, у Франції та Німеччині – близько 80%, в США – в межах 30%.

Міжнародний кооперативний альянс об'єднує 93 країни світу та більше 200 національних і міжнародних кооперативних організацій загальною чисельністю понад 750 млн кооператорів. Найбільшого розповсюдження у світі досягла кооперація в Європі, де кооперативні організації з тридцяти п'яти країн є учасниками Міжнародного кооперативного альянсу, а загальною кількістю нараховує 197 тис. кооперативів, які включали 118,5 млн осіб. Азія за кількістю країн в Міжнародному кооперативному альянсі посідає друге місце, нараховуючи 28 країн, які охоплюють 64 кооперативні організації. При цьому кількість кооперативів в країнах Азії досягає 480,6 тис. (в 2,5 раза більше, ніж в Європі) з загальною чисельністю учасників 414,4 млн осіб, що майже в 3,5 рази більше, ніж в Європі. Відсталі позиції в розвитку кооперації займає Африка – 27 тис. кооперативів та 9,6 млн осіб учасників (рис. 1).

Світова практика сільськогосподарської кооперації має давні традиції та великий досвід. Розвиток кооперація в Швеції відбувається переважно у сфері виробничого постачання, сільського господарства та зберігання продукції з високим ступенем централізації та об'єднує 13 національних галузевих кооперативних об'єднань. Очолює цю систему Шведський сільськогосподарський союз, він організовує співпрацю членів союзу, здійснює їх представництво та захист інтересів. Через збутові сільськогосподарські кооперативи Швеції реалізується понад 90% продукції, що вироблено в агропродуктовому комплексі. Більше половини продуктів харчової промисловості виробляють кооперативні підприємства, зокрема їм

належить вся молокопереробна промисловість, понад 50% м'ясної та 54% борошномельної галузей.

Таблиця 1

Історичні етапи розвитку кооперації в сільському господарстві України		
Періоди	Форми кооперації	Характеристика особливостей кооперації
До відміни кріпосного права	Артіль, сільськогосподарські товариства	Добровільний принцип організації за ініціативою самих селян
Після відміни кріпосного права кінець XIX ст. (1917–1920рр.)	Споживчі кооперативні організації	Зростаючий рівень товарності селянського господарства визначає характер їх об'єднання у збутові, переробні
Період військового комунізму	Реорганізація селянської кооперації, її роздержавлення	Ведення монополії торгівлі, засобів виробництва та споживання
НЕП (1921-1929 рр.)	Створення машинних товариств	Добровільність вступу, пайові та вступні зноси, їх повернення. Машинні товариства, земля та засоби виробництва залишаються у особистій власності
Кінець 20-х – початок 30-х рр.	Створення сільськогосподарських артілей й товариств зі спільної обробки землі	Праця, земля, основні засоби виробництва – суспільні. Дохід розподіляється за працею.
1929–1935 рр.	Створення виробничої кооперації та сільськогосподарських артілей (колгоспи), колективізація	Перетворення споживчої кооперації в торгівлю на селі. Створення сільськогосподарських артілей (колгоспів) за принципами: добровільності, майнової участі, демократичного управління. Організації МТС
1935-1990 рр.	Колгоспи	Їх розвиток утворює особливу епоху виробничої кооперації
1995–сьогодення	Сільськогосподарські виробничі та споживчі кооперативи	Реорганізація сільськогосподарських господарств. Поєднання сільськогосподарського товаровиробника у споживчі кооперативи

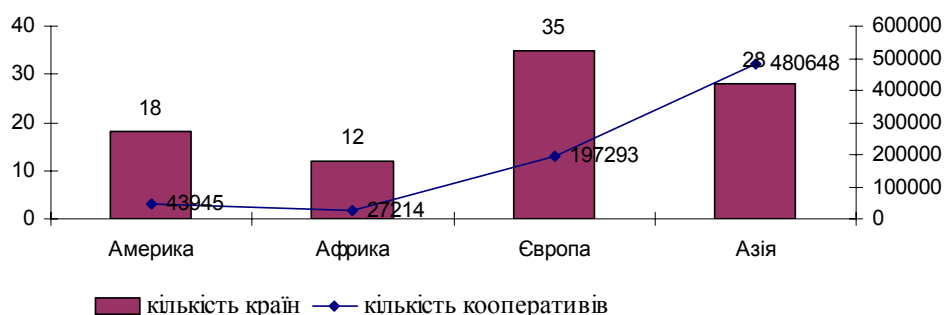

Рис. 1. Географічна структура Міжнародного кооперативного альянсу [1]

Кооперативні об'єднання є важливим структурним утворенням в аграрній сфері *Фінляндії*. Кооперативи, об'єднуючи майже всіх фермерів забезпечують їм необхідні умови виробництва, кредитування, реалізацію продукції та застосування досягнень науково-технічного прогресу в практиці господарювання. Кооперативи постачають до 50% добрив, 65% кормів, 40% техніки та палива. Кооперація дає змогу широко впроваджувати комп'ютеризацію та автоматизацію в аграрне виробництво.

Державна політика сприяння розвитку кооперації з метою заохочення розвитку кооперативного руху в країнах Північної Європи використовує тимчасові заохочувальні заходи, наприклад призупиняє виплату кооперативних податків, виділяє прями субсидії.

Кооперативна система *Франції* характеризується значним поширенням у сфері обслуговування виробництва. Значний розвиток мають землевпорядні кооперативи та кооперативи зі спільного використання сільськогосподарської техніки, в яких зосереджено 33% кормозбиральної техніки, 30% зернозбиральної, 12% орної, 15% розкидувачів добрив і 4% тракторів У Франції, де питома вага кооперації виробників зерна і олійних культур становить 75%, існує 260 зернових кооперативів (7% їх загальної кількості), що об'єднують 550 тис. виробників зерна (76% усіх кооперативів країни), використовують 26 тис. найманих працівників і які дають 29% товарообороту усіх сільськогосподарських кооперативів країни [6, с.141. Спілка молочних кооперативів содіма-йопле об'єднує 10 великих молочних кооперативних організацій з 82 тисячами членів. На внутрішньому ринку вони охоплюють 25-30% ринку молочної продукції.

Головною характеристикою кооперативного руху в *Німеччині* є глибока інтеграція кредитної і сільськогосподарської кооперації. Понад 700 кооперативних банків спрямовують свою діяльність на

матеріально-технічне постачання та маркетинг сільськогосподарської продукції, надаючи послуги 75% від усіх кооператорів країни. Найбільшим кооперативним об'єднанням є Райффайзенівська спілка, яка різним ступенем охоплює усі німецькі сільськогосподарські кооперативи. Їх частка в реалізації молока становить 85%, зерна – понад 55%, овочів – близько 45%, свинини, яловичини, фруктів – 30%, м'яса птиці – 19%. При цьому в багатьох кооперативах здійснюється первинна обробка сільськогосподарської продукції. Виробнича сільськогосподарська кооперація має форму об'єднання при виробництві окремих продуктів (поширена в тваринництві, овочівництві) та об'єднання підприємств, які передбачають повну інтеграцію. Розвиток кооперації в Німеччині об'єктивно призвів до найбільшого поширення кредитної кооперації, була розвинута постачальницька кооперація, що тісно пов'язана з банками Райффайзенівської спілки. Для сприяння розвитку кооперації держава надає фінансову допомогу протягом перших п'яти років функціонування кооперативів. В перший рік розмір допомоги становить 3% від виручки кооперативу, в другий – 2%, в третій, четвертий та п'ятий – до 1%. В цілому, сума субсидій не повинна перевищувати відповідно 60%, 40 та 20% адміністративно-управлінських витрат кооперативу та може становити до 25% інвестиційних витрат на капіталовкладення [2, с. 112].

Важливими заходами підвищення конкурентоспроможності кооперативів в сучасних умовах є захоплення окремих ринкових ніш, диверсифікація господарської діяльності, створення потужного банківського сектору, поглиблення міжнародної інтеграції. Таким чином, основні фактори, що забезпечили широкий розвиток та конкурентоспроможність кооперативів в країнах Західної Європи включають: глибоку інтеграцію кредитної і сільськогосподарської кооперації; концентрацію виробництва (від 50 до 90% ринку) у переробних кооперативах; розвиток нових каналів та форм збуту (наприклад, через аукціони); формування багатофункціональних кооперативів [1, с.76-77].

В Японії функціонує 8038 сільськогосподарських кооперативів серед яких 3898 є багатофункціональними, що зумовлено домінуванням малоземельних та високоінтенсивних господарств. До сфери їх діяльності належить надання кредитів членам кооперативу, збереження, переробка та реалізація продукції, закупівля засобів виробництва та споживчих товарів, надання виробничих і побутових послуг тощо. В структурі продукції, що реалізується через багатофункціональні кооперативи, реалізується 39% рису, фруктів та овочів – 26%, продукції тваринництва – 22% [6, с. 82].

Кооперативний сектор набув широкого розвитку в колишніх соціалістичних країнах. Кооперативна система Росії на сьогодні представлена переважно сільськогосподарськими виробничими кооперативами, функціонує система споживчої кооперації. Загалом трансформація кооперативного сектору соціалістичних країн призвела до зменшення загальної кількості кооперативів, чисельності пайовиків, втрати конкурентних позицій шляхом зменшення частки у загальному товарообороті країни та погіршення основних показників господарської діяльності. С.Г. Бабенко наголошує, що важливою причиною кризових явищ в сучасному кооперативному секторі постсоціалістичних країн була заборона в період реформування таких форм кооперативів, як кредитні, страхові, заготівельні кооперативи з підготовки товарів для продажу [1, с. 93]. Кооперативні відносини в Україні не набули широкого розвитку і сьогодні (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за галузями економіки та організаційно правовими формами господарювання

Форма господарювання	2005 р.		2006 р.		2007 р.		2008 р.		На 1 січня 2009 р.	
	усього	сільське, лісове господарство	усього	сільське, лісове господарство	усього	сільське, лісове господарство	усього	сільське, лісове господарство	усього	сільське, лісове господарство
усього	1070705	85824	1133200	86792	1187020	86567	1228888	86191	1247872	85573
кооператив	30790	3691	31429	3552	33257	3434	34324	3282	35019	3268
з них с/г виробничий кооператив	1324	1291	1364	1330	1404	1361	1418	1375	1375	1381
асоціація	2751	124	2841	124	2953	120	3057	122	3118	119
корпорація	824	30	842	28	849	27	862	27	866	29
кконсорціум	80	2	84	2	84	1	89	1	88	1
концерн	406	17	403	16	400	15	396	15	390	15

Джерело: дані Держкомстату

Так, у 2005 році серед підприємств усіх організаційно-правових форм господарювання в Україні

кооперативи становили лише 2,88%, а сільськогосподарські виробничі кооперативи - лише 0,12%. На 1 жовтня 2009 року кількість кооперативів в Україні зросла на 13,73%, тоді як в сільському господарстві зменшилася на 11,46%.

Тенденція до зменшення кількості кооперативів зумовлена недостатнім і несвоєчасним ресурсним забезпеченням, суттєвим зношенням основних фондів, низькою продуктивністю праці, а також труднощами з реалізацією та збільшенням собівартості продукції, яке не супроводжується відповідним зростанням ціни, низьким рівнем залучення інвестицій та кредитних ресурсів, порушенням внутрішньогалузевих і міжгалузевих відносин, недосконалістю ринкового механізму ціноутворення на продукцію.

Проте, необхідно відмітити позитивну динаміку серед сільськогосподарських виробничих кооперативів: їх кількість за період 2005-2009 рр. зросла на 6,97%, що доводить життєздатність цієї форми господарювання та її дієвість саме в аграрній сфері. Серед інших організаційно-правових форм, що базуються на кооперативних та інтеграційних процесах, і які широко використовуються та домінують в агропромисловому виробництві зарубіжних країн (а саме асоціації, корпорації, концерни та консорціуми) спостерігається негативна тенденція, відбувається зменшення їх кількості. В сільському господарстві за досліджений період серед усіх об'єднань відбувається зменшення.

Проте, саме асоціації, корпорації, концерни та консорціуми, що об'єднують перш за все сільськогосподарських товаровиробників, на нашу думку є пріоритетними організаційними формами господарювання в АПК, оскільки дозволяють підвищувати ефективність господарювання, наповнювати ринок високоякісними продуктами харчування та забезпечувати продовольчу безпеку країни.

Необхідною умовою підвищення ефективності функціонування агропромислового комплексу є удосконалення взаємозв'язків між усіма його сферами. Основні організаційно-економічні заходи повинні охоплювати оптимальне поєднання державного регулювання та ринкового механізму господарювання.

Як показало дослідження, у високорозвинених країнах в результаті кооперації і під впливом удосконалення економічних відносин виникають нові, більш ефективні форми господарювання, які характеризуються високим технічним рівнем обладнання, високоякісною продукцією, забезпечується наявність маркетингових каналів реалізації та їх контроль учасниками кооперації, що дозволяє одержувати ефект не лише від виробництва, а й від переробки та реалізації продукції.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, світовий досвід функціонування кооперативних систем доводить необхідність активізації кооперативних процесів в Україні, що спричинить крашу адаптацію до ринкових умов господарювання та забезпечить конкурентні переваги на ринку. Кооперація сільськогосподарських товаровиробників у всіх високорозвинених країнах світу дає змогу використовувати переваги великомасштабного виробництва та одержувати прибуток не тільки від виробництва сільськогосподарської продукції, а й від її переробки та реалізації, а також швидко реагувати на зміну споживчого попиту, широко використовувати сучасні досягнення науки.

Наведений аналіз свідчить, що актуальність кооперативної ідеї в сільському господарстві з часом не втрачається, а навпаки підвищується. І це можна пояснити постійним ростом концентрації сільськогосподарського виробництва; об'єктивно зростаючим протиборством між комерційними структурами та сільськогосподарськими товаровиробниками; економічними, соціальними ефектами, які одержують сільськогосподарські товаровиробники в результаті їхньої участі в кооперації.

Узагальнюючи викладене, вважаємо, що кооперація є організаційно-господарською формою ведення сільського господарства, що здатна забезпечити: захист інтересів селянства; підвищення ефективності виробництва й конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції; створення умов для зміцнення сільськогосподарського виробництва; формування і реалізацію економічних відносин, що сприятимуть матеріальній зацікавленості працівників у кінцевому результаті; вирішення соціальних проблем. Переваги кооперативів можуть бути реалізовані за умови, якщо ці підприємства стануть такими за своєю суттю.

Література

1. Бабенко С.Г. Трансформація кооперативних систем у перехідній економіці: Монографія. – Київ: видавництво “Наукова думка”, 2003. – 332 с.
2. Бурачек І.В. З досвіду сільськогосподарської кооперації в Німеччині // Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту. – 2001. – № 5-6. – С. 111-112.
3. Історія економічних учень: Підручник / В.Д. Базилевич, Н.І.Г. Ражевська, Т.В. Гайдай та ін; За заг. ред. В.Д. Базилевича; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К.: Знання, 2004. – 1300 с.
4. История экономических учений / Под ред. И.А.Болдырева, С.А.Матвеева. – Одесса: Одесский ИКХ, 1992. – 215 с.
5. Никонов А.А. Спираль многовековой драмы: аграрная наука и политика России (XVIII–XX вв.). – М.: Энциклопедия российских деревень, 1995. – 574 с.
6. Основи сільськогосподарської обслуговуючої кооперації: Навч. посібник / В.В. Зіновчук, Л.В.

Молдаван, В.Б. Моссаковський та ін.; / За ред. В.В. Зіновчука. – К.: Вища освіта, 2001. – 464 с.

7. Туган-Барановский М.М. Социальные основы кооперации / Предисл., коммент. Л.А. Булочникова, Г.Н. Сорвина, Т.П. Субботина. – М.: Экономика, 1989. – 469 с.

8. Чаянов А. Краткий курс кооперации. – М.: Московский рабочий, 1990. – 80 с.

Надійшла 27.11.2009

УДК 338

І. В. СВИНОУС

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

О. А. ШУСТ

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКІВ ЖИВОЇ ХУДОБИ

Розглядаються проблеми функціонування ринків живої худоби як одного із каналів реалізації живих сільськогосподарських тварин і птиці. Особлива увага загострена на проблемі реалізації молодняку свиней.

The problems of functioning of markets of living cattle are examined, as one of channels of realization of living agricultural animals and bird. The special attention is sharp on the problem of realization the sapling of pigs.

Ключові слова: ринки живої худоби, проблеми функціонування ринків.

Ринки живої худоби чи ярмарки, як називають в окремих місцевостях держави, є незмінним атрибутом українського селянства, яке споконвік займалося вирощуванням та реалізацією сільськогосподарських тварин і птиці. Якщо провести паралель між ринками живої худоби на початку ХХ і ХХІ століть, суттєвої різниці ніби й немає. Хоча нинішні ярмарки більш примітивні і малочисельні та й їхньої кількості чітко ніхто не знає. За орієнтовними даними Міністерства аграрної політики, в Україні функціонує 20 обласних і 398 районних дрібнооптових ринків живої худоби. В даний час зареєстровано лише два офіційно зареєстрованих ринків живої худоби – це Зарічанський, що на Хмельниччині і ринок «Чародій», який знаходиться в місті Жашкові Черкаської області. Проте решта існує тільки на папері.

Спроби розкриття механізму функціонування ринків живої худоби були зроблені Комарнічкою О. М., Копитець Н.Г., Саблуком П.Т. та іншими. Зміст їх трактування механізму функціонування ринків живої худоби – це оптові ринки-аукціони. Проте. В їхніх дослідженнях не було розкрито національні особливості функціонування ринків по продажу сільськогосподарських тварин і птиці.

Мета статті – розкрити механізм функціонування ринків живої худоби з урахуванням вітчизняних особливостей торгівлі живою худобою.

Основна маса живої худоби реалізується через систему стихійних ринків, які в народі називають «свинячими базарами», оскільки основним товаром є молодняк свиней. Молодняк птиці реалізують на відокремленій ділянці продовольчого ринку. Може, саме цю частину продовольчого ринку чиновники в управліннях сільського господарства в своїх статистичних довідках називають «дрібнооптові ринки живої худоби та птиці»? Для нас залишається загадкою. Для нас залишаються загадкою і те, чому молодняк свиней реалізують не на розрекламованому ринку «Чародій», що в Жашкові, а на трасі Київ-Одеса на змішаному ринку, який розташований біля автобусного вокзалу. Взагалі в механізмові функціонування ринків живої худоби є безліч чому? Але відповіді ми не можемо знайти ні в наукових дослідженнях, які присвячені цій тематиці, ні в публікаціях вчених-реформаторів аграрного сектору. Є лише загальні фрази якими до цю справу не підкріпиш.

Що сьогодні ринок живої худоби для українського селянина, який є основним товаровиробником м'ясної продукції? Один із каналів збуту призначених для реалізації сільськогосподарських тварин та птиці. Це по-перше. По-друге, це місце обміну досвідом по догляду та вирощуванню худоби. По-третє, можливість придбати чи обміняти корову або свиноматку з більшою продуктивністю і тим самим підняти на ще вищий рівень культури свого виробництва. По-четверте, можливість отримати інформацію про цінову ситуацію на даному сегменті ринку, що дасть можливість спрогнозувати подальшу зміну закупівельних цін, а також зробити певні висновки стосовно обсягів виробництва того чи іншого виду м'ясної продукції. Але найголовніше – це взяти участь у ярмаркуванні, поторгуватися, прицінитися. Незважаючи на пасивність органів місцевої та центральної влади щодо функціонування ринків живої худоби, вони діють як стихійні, неорганізовані. Виникає запитання: чому ніхто не хоче займатися упорядкуванням місць торгівлі сільськогосподарськими тваринами? Адже це є одним із джерел наповнення бюджету сільської ради, які будуть спрямовуватися у вигляді сплати ринкового збору та плати за місце. Крім того, торгівля живністю – це ділянка відповідальності ветеринарних працівників державної ветеринарної служби та податківців. Хоча за часів колишнього СРСР ветеринари були присутні на ярмаркуванні як офіційні представники. Можна винести докір про незначні обсяги торгівлі на даний час. Але необхідно нагадати про те, що наша держава вступила в СОТ і всім нам відомі їх вимоги. Ринки живої худоби повинні стати першою ланкою в ланцюгу від дрібного товаровиробника до кінцевого споживача. На сьогоднішній день не існує жодного